

Viktor Maziarchuk

21.04.2014

Budżet państwowy Ukrainy: mechanizmy bilansowania

Część 5. Propozycje w zakresie zbilansowania budżetu państwa

W celu zagwarantowania stabilizacji gospodarczej na Ukrainie i pozyskania kredytu stand-by z Międzynarodowego Funduszu Walutowego, rząd Arseniia Yatsenyuka opracował i przedstawił do zatwierdzenia Radzie Najwyższej Ukrainy „pakiet” składający się z dwóch projektów ustaw, a mianowicie: „O wniesieniu zmian do ustawy „O budżecie państwowym Ukrainy na 2014 rok” i „O zapobieganiu katastrofie finansowej i stworzeniu przesłanek do wzrostu gospodarczego na Ukrainie”. 27.03.2014 Rada Najwyższa przyjęła te ustawy, które weszły w życie 01.04.2014. Ustawy te przewidują zmniejszenie wydatków z budżetu o **30,5 mld UAH** (2,0 mld euro) kosztem zredukowania świadczeń socjalnych dla ludności i zmniejszenia wydatków na wsparcie udzielane dla poszczególnych dziedzin gospodarki Ukrainy.

W celu zagwarantowania dalszego przeprowadzania reform ukraińskiej gospodarki, przy zachowaniu efektywnego wykorzystania budżetu, proponowane są następujące działania:

1. Likwidacja „dziur podatkowych”¹ przedsiębiorstw, które zniekształcają podstawę opodatkowania, w celu uzyskania zwolnienia z zapłaty VAT, podatku od dochodu, a także punktów wymiany środków. Realizacja tego zadania zapewni zwiększenie wpływów do budżetu orientacyjnie o **60 mld UAH** (4 mld euro). Między innymi proponuje się:

- wprowadzenie właściwych środków, które mają zapobiec nielegalnemu naliczaniu i odzyskiwaniu VAT poprzez działania z przedsiębiorstwami, które skorzystały z „dziur podatkowych”;
- stworzenie warunków, w których wymiana środków byłaby ekonomicznie nieopłacalna;
- przeciwdziałanie nielegalnemu obrotowi towarów podlegających akcyzie oraz innych towarów;
- zapobieganie przypadkom uchylania się od płacenia podatków przez stosowanie przyspieszonego bankructwa.

2. Przyjęcie przez Radę Najwyższą Ukrainy projektu ustawy o wniesieniu zmian do niektórych ustaw Ukrainy dotyczących ubezpieczenia emerytalnego w odniesieniu do poszczególnych kategorii osób – **likwidacja poszczególnych rodzajów emerytur uprzywilejowanych**, udzielanych na podstawie odpowiednich ustaw w zakresie ulgowych zasad przyznawania emerytur.

Przyjmując „pakiet stabilizacyjny”, składający się z dwóch ustaw, rząd spełnił wymogi MFW odnośnie uchylenia uprzywilejowanych emerytur. Uważamy jednak za konieczne przeprowadzenie dodatkowej weryfikacji kategorii osób otrzymujących emerytury na zasadach uprzywilejowanych, jak również

¹ „Dziury podatkowe” – struktury komercyjne, składające się z jednej lub dwóch osób, których zarejestrowany fundusz zakładowy jest niewielki. Firmy takie tworzone są specjalnie przez grupy finansowo-przemysłowe w celu minimalizowania podatków, legalizowania towarów pochodzących z przemytu i towarów nieewidencjonowanych. Za pośrednictwem takich firm przedsiębiorstwa z realnego sektora gospodarki, występujące w roli zamawiającego, usiłują unikać zapłaty podatku od wartości dodanej (minimalizować zobowiązania), bezpodstawnie odzyskać VAT z budżetu, „wyprać” pieniądze i zamienić je na gotówkę. Zazwyczaj takie struktury „żyją” od miesiąca do trzech.

widzimy konieczność ich likwidacji. Realizacja tego zamierzenia pozwoli na zmniejszenie deficytu funduszu emerytalnego i jego pokrycie ze środków budżetu państwa (87,4 mld UAH lub 5.8 mld euro skierowane z budżetu państwa do funduszu emerytalnego w postaci dotacji przeznaczonych na wypłaty emerytur, dodatków i podwyżek emerytur, przyznanych z różnych programów emerytalnych i pokrycie deficytu funduszu emerytalnego).

3. **Legalizacja wynagrodzenia za pracę** – krok ten może zapewnić dodatkowe wpływy, orientacyjnie wynoszące 15 mld UAH (1 mld euro).

- weryfikacja stawek składek na fundusz emerytalny;
- przeprowadzenie działań o charakterze informacyjno-edukacyjnym;
- działania przedstawicieli organów samorządowych prowadzone wobec poszczególnych kategorii przedsiębiorstw, które mogą stosować wynagrodzenie z kopertach.

4. Przyjęcie przez Radę Najwyższą Ukrainy ustawy o wniesieniu zmian do Kodeksu Podatkowego Ukrainy, dotycząca wprowadzenia **podatku od nieefektywnych aktywów** – dodatkowe wpływy w wysokości **3 mld UAH** (1,0 mld euro).

5. Monitoring przestrzegania wymogów ustawodawstwa dotyczącego **transferowego kształtowania cen** przede wszystkim: zdefiniowanie pojęcia transferowego kształtowania cen, ustalenie mechanizmów kontroli podatkowej transferowego kształtowania cen, określenie kręgu operacji podlegających kontroli podatkowej, co zapewni dodatkowe wpływy w wysokości **20 mld UAH** (1,2 mld euro).

6. **Doskonalenie przepisów przetargowych** w części dotyczącej zapewnienia transparentności procesu zakupów dokonywanych w drodze przetargów². Realizacja tych działań pozwoli na zmniejszenie części wydatków z budżetu poprzez efektywne wykorzystanie środków wynoszących orientacyjnie **40 mld UAH**. A mianowicie:

- wprowadzenie systemu elektronicznego/platformy do prowadzenia zakupów w drodze przetargu na bazie Ministerstwa Rozwoju Gospodarczego i Handlu;
- ogłoszenie na stronie internetowej Ministerstwa Skarbu Państwa informacji o wszystkich zakupach dokonywanych przez państwo o wartości w przekroju każdego podmiotu gospodarczego i towarów/usług powyżej kwoty 10 tysięcy UAH;
- przeciwdziałanie defraudowaniu środków budżetowych poprzez niedopuszczanie do zawyżania wartości towarów i usług podczas przeprowadzania procedur przetargowych.

7. Przyjęcie przez Radę Najwyższą Ukrainy ustawy o **wsparciu państwa dla branży węglowej**, zakładając ustalenie kryteriów, wielkości i warunków udzielania wsparcia przez państwo dla branży węglowej, przy uwzględnieniu stopniowego zmniejszania subsydiowania przedsiębiorstw wydobywczych węgla kamiennego na częściowe pokrycie wydatków z tytułu kosztów własnych i zwiększenie wielkości świadczeń z budżetu przeznaczonych na zamknięcie kopalń i pomoc socjalną pracowników kopalni, zwalnianych przy ich zamykaniu. Działanie to pozwoli uzyskać dodatkowo **oszczędność** środków z budżetu państwa w wysokości wynoszącej orientacyjnie **7 mld UAH** (0,46 mld euro).

8. Przyjęcie przez Radę Najwyższą Ukrainy ustawy o wprowadzeniu obowiązku prowadzenia komercyjnej ewidencji zużycia energii cieplnej, wody i ścieków. Działanie to pozwoli na prowadzenie ewidencji

² Rada Najwyższa Ukrainy 25.03.2014 przyjęła ustawę „O wniesieniu zmian do ustawy Ukrainy „O dokonywaniu zakupów przez państwo” (odnośnie poprawienia transparentności zakupów dokonywanych przez przedsiębiorstwa), która zakłada rozciąganie niniejszej ustawy na dokonywanie zakupów w drodze przetargów ze środków własnych przedsiębiorstw państwowych i komunalnych, a także umieszczanie sprawozdań z wyników dokonanych zakupów na stronach internetowych upoważnionego organu.

faktycznego zużycia wszystkich zasobów, z których się korzysta, i zmniejszyć możliwość zniekształcenia wyników zużycia.

9. Wniesienie zmian do ustawodawstwa w zakresie tworzenia Rejestru państwowego wydatków inwestycyjnych, projektów inwestycyjnych i ofert projektowych (inwestycyjnych). Należy założyć, że wydatki inwestycyjne, finansowanie inwestycyjnych projektów/ofert, projektów rozwoju społeczno-gospodarczego, narodowych projektów lub innych projektów o ewentualnie innych nazwach, będą dokonywane wyłącznie po przeprowadzeniu analizy celowości dokonywania takich wydatków i włączeniu danego projektu do rejestru państwowego.

10. Zredukowanie liczby i scalenie programów celowych państwa. Odwołanie programów, na których realizację nie są przewidziane środki w budżecie państwa, i programy te nie są ukierunkowane na innowacyjny rozwój gospodarki. Wykaz takich programów znajduje się w załączniku.

W celu uzyskania szczegółowych informacji, prosimy o kontakt:

Victor Maziarchuk, victor.maziarchuk@odfoundation.eu

Fundacja «Otwarty Dialog»